

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
В ЖИТОМИРСЬКОМУ
АГРОТЕХНІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

ЗАТВЕРДЖЕНО ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ

Голова педагогічної ради

 М.М. Тимошенко

(протокол № 7 від 24 серпня 2026 року)

Положення вводится в дію з 01.09.2026р.

Директор М.М. Тимошенко

(наказ № 288-Н від 24 серпня 2026 року)

Житомир 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Положення про порядок використання штучного інтелекту в Житомирському агротехнічному фаховому коледжі розроблене у відповідності до Законів України: «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про академічну доброчесність», «Про авторське право і суміжні права» та «Про захист персональних даних».

Положення затверджене наказом директора від 27 серпня 2026 р. № 288-н на виконання рішення педагогічної ради коледжу від 27 серпня 2026 року, протокол № 1

Положення про порядок використання штучного інтелекту в Житомирському агротехнічному фаховому коледжі робочою групою у складі:

1. Муляр Тамара Станіславівна – завідувач економічним відділення, кандидат економічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

2. Руденко Віталій Григорович – завідувач відділення агроінженерії, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

5. Безверха Любов Миколаївна – завідувач відділення «Агрономія», кандидат сільськогосподарських наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Л.М. Безверха Л.М. Безверха

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з навчальної роботи

К.В. Борак К.В. Борак

ЗМІСТ

1. Загальні положення та нормативна основа
2. Терміни та скорочення
3. Мета, завдання та сфера застосування
4. Принципи відповідального використання штучного інтелекту
5. Інституційне управління та розподіл відповідальності
6. Загальні правила дозволеного та забороненого використання ШІ
7. Рівні допустимого використання ШІ в освітніх завданнях (AI-0–AI-4)
8. Використання ШІ здобувачами освіти
9. Використання ШІ педагогічними, науково-педагогічними та іншими працівниками
10. Оцінювання результатів навчання, курсові та кваліфікаційні роботи, атестація
11. Наукова, дослідницька, проєктна та методична діяльність
12. Адміністративне та управлінське використання ШІ
13. Персональні дані, конфіденційність, кібербезпека та інтелектуальна власність
14. Виявлення можливих порушень, AI-детектори, академічна доброчесність і процедура розгляду
15. Рівність доступу, інклюзивність та цифрова грамотність
16. Прикінцеві положення
- Додаток 1. Матриця рівнів AI-0–AI-4
- Додаток 2. Декларація про використання ШІ здобувачем освіти
- Додаток 3. Обов'язкова AI-інструкція до навчального/оцінювального завдання
- Додаток 4. Пам'ятка викладачеві щодо проєктування оцінювання в умовах ШІ
- Додаток 5. Пам'ятка здобувачеві освіти щодо відповідального використання ШІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНА ОСНОВА

1.1. Це Положення визначає єдині принципи, правила, межі, процедури та відповідальність щодо використання систем і інструментів штучного інтелекту (далі – ШІ) в Житомирському агротехнічному фаховому коледжі (далі – Коледж).

1.2. Положення поширюється на здобувачів освіти, які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки фахового молодшого бакалавра та освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також на педагогічних, науково-педагогічних, наукових, адміністративних та інших працівників Коледжу, членів екзаменаційних/кваліфікаційних комісій, керівників практики, запрошених викладачів та інших осіб, залучених до освітньої і дослідницької діяльності Коледжу.

1.3. Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність» № 4742-IX, «Про захист персональних даних», «Про авторське право і суміжні права», інших актів законодавства України та внутрішніх документів Коледжу з організації освітнього процесу, забезпечення якості та академічної доброчесності.

1.4. Під час розроблення Положення враховано Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти, оприлюднені Міністерством освіти і науки України та Міністерством цифрової трансформації України 29 квітня 2025 року, а також сучасні практики закладів освіти щодо прозорого, педагогічно обґрунтованого та диференційованого використання генеративного ШІ.

1.5. Для здобувачів ОПС «Фаховий молодший бакалавр» норми цього Положення застосовуються з урахуванням особливостей законодавства про фахову передвищу освіту. Для здобувачів ОС «Бакалавр» – з урахуванням законодавства про вищу освіту. У разі колізії між цим Положенням і законодавством України застосовуються норми законодавства.

1.6. Коледж визнає ШІ інструментом підтримки навчання, викладання, досліджень, професійної підготовки та управління, але не заміною особистої інтелектуальної праці, професійного судження, відповідальності, творчості, практичних умінь і перевірки результатів людиною.

1.7. Застосування ШІ не повинно знижувати достовірність оцінювання результатів навчання, нівелювати досягнення програмних результатів навчання, створювати нерівні умови для здобувачів, порушувати права інших осіб або призводити до витоку інформації з обмеженим доступом.

1.8. Жоден інструмент ШІ не є автоматично дозволеним для будь-якого виду діяльності лише тому, що він технічно доступний. Допустимість використання визначається метою завдання, рівнем AI-0–AI-4, законодавством, правилами конкретного освітнього компонента та цим Положенням.

2. ТЕРМІНИ ТА СКОРОЧЕННЯ

2.1. *Штучний інтелект (ШІ)* – сукупність технологій і систем, здатних на основі вхідних даних формувати прогнози, рекомендації, рішення, тексти, зображення, аудіо, відео, програмний код, моделі або інший результат, що впливає на фізичне чи цифрове середовище.

2.2. *Генеративний штучний інтелект (генеративний ШІ, GenAI)* – клас систем ШІ, призначених для створення нового контенту на підставі запиту користувача, контексту та даних, на яких система була навчена або до яких вона має доступ.

2.3. *AI-інструмент* – програмний продукт, сервіс, функція або модуль, у якому ШІ є суттєвою складовою і який використовується для створення, перетворення, аналізу, пошуку, узагальнення чи оцінювання інформації.

2.4. *Промпт (запит)* – текстова, голосова, графічна, програмна або інша інструкція, дані чи контекст, які користувач передає системі ШІ для отримання результату.

2.5. *Результат/вивід ШІ* – текст, код, зображення, таблиця, аудіо, відео, модель, розрахунок, рекомендація, класифікація, прогноз або інший результат, згенерований чи істотно перетворений системою ШІ.

2.6. *Суттєве використання ШІ* – використання, яке впливає на зміст, логіку, аргументацію, структуру, розрахунки, програмний код, візуальну частину, дані або інші компоненти результату роботи та виходить за межі суто технічної корекції орфографії, пунктуації чи форматування.

2.7. *Декларація використання ШІ* – письмове або електронне повідомлення автора роботи про факт, мету, інструменти, обсяг і спосіб використання ШІ та про внесені людиною перевірки/зміни.

2.8. *Галюцинація ШІ* – правдоподібний, але фактично неправильний, вигаданий, неперевірений або спотворений результат, зокрема неіснуючі джерела, цитати, нормативні акти, числові дані чи посилання.

2.9. *AI-детектор* – інструмент, що оцінює ймовірність того, що текст або інший контент було створено чи модифіковано за допомогою ШІ. Результат AI-

детектора має ймовірнісний характер і сам по собі не встановлює факту порушення.

2.10. *Синтетичний контент* – контент, повністю або частково згенерований чи істотно змінений ШІ, включно з синтетичними зображеннями, голосами, відео та цифровими аватарами.

2.11. *Захищене оцінювання* – оцінювання, під час якого умови контролю забезпечують підтвердження індивідуальних знань, умінь і компетентностей здобувача без несанкціонованої допомоги ШІ або інших осіб.

2.12. *AI-грамотність* – сукупність знань, умінь і установок, необхідних для усвідомленого, критичного, етичного, безпечного та результативного використання ШІ, оцінювання його обмежень, ризиків і наслідків.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

3.1. Метою Положення є створення в Коледжі безпечного, доброчесного, інклюзивного та інноваційного середовища, у якому ШІ використовується для підвищення якості освіти і роботи, але не підмінює особисті результати навчання чи професійну відповідальність.

3.2. Основними завданнями є: установлення зрозумілих правил використання ШІ; інтеграція AI-грамотності в освітній процес; захист академічної доброчесності; забезпечення конфіденційності та кібербезпеки; захист інтелектуальної власності; підвищення якості оцінювання; підтримка педагогічних інновацій; запобігання дискримінації та необґрунтованому автоматизованому прийняттю рішень.

3.3. Положення застосовується до навчальних занять, самостійної роботи, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів, курсового проектування, курсових робіт, кваліфікаційних робіт, атестації, олімпіад і конкурсів, методичних матеріалів, наукових і дослідницьких робіт, публікацій, адміністративної документації, комунікацій та інших процесів Коледжу.

3.4. Умови цього Положення поширюються як на окремі AI-сервіси (наприклад, чат-боти, генератори зображень, коду чи презентацій), так і на AI-функції, вбудовані у звичайне програмне забезпечення, пошукові системи, офісні пакети, системи керування навчанням, редактори коду та мобільні застосунки.

3.5. Використання ШІ під час виробничої, технологічної, навчальної або переддипломної практики додатково підпорядковується правилам бази практики, вимогам конфіденційності, охорони праці, кібербезпеки та професійним стандартам відповідної галузі.

4 ПРИНЦИПИ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

4.1. *Людиноцентричність і людський контроль.* Остаточні рішення, оцінки, висновки та відповідальність залишаються за людиною; ШІ використовується як допоміжний інструмент.

4.2. *Академічна доброчесність.* Результат навчання має відображати реальний внесок здобувача; недеклароване подання згенерованого ШІ контенту як власного не допускається.

4.3. *Прозорість.* Суттєве використання ШІ декларується у формі, визначеній цим Положенням або умовами завдання.

4.4. *Перевірюваність і точність.* Користувач зобов'язаний критично перевіряти факти, розрахунки, посилання, цитати, код і висновки, отримані від ШІ, за надійними першоджерелами або шляхом практичної верифікації.

4.5. *Педагогічна доцільність.* Дозволений рівень ШІ визначається тим, які результати навчання має продемонструвати здобувач, а не зручністю інструменту.

4.6. *Приватність і мінімізація даних.* До зовнішніх AI-сервісів не передаються персональні, конфіденційні, службові або чутливі дані без належної правової підстави та дозволу.

4.7. *Безпека.* Забороняється використання ШІ для обходу засобів захисту, створення шкідливого коду, фішингу, шахрайства, маніпулятивних deepfake-матеріалів або інших дій, що суперечать закону чи правилам Коледжу.

4.8. *Справедливість і недискримінація.* AI-висновки не можуть автоматично використовуватися для рішень, що істотно впливають на права чи освітню траєкторію особи, без перевірки людиною та можливості оскарження.

4.9. *Рівність доступу.* Якщо використання конкретного платного або ліцензійного AI-інструменту є обов'язковою частиною оцінювання, Коледж/викладач повинен забезпечити доступ або рівноцінну безоплатну альтернативу.

4.10. *Повага до авторських прав.* Користувач несе відповідальність за коректне використання джерел, ліцензій, цитування та прав третіх осіб незалежно від того, чи був контент створений з допомогою ШІ.

4.11. *Відповідальність за результат.* Посилання на те, що помилку створив ШІ, не звільняє автора або працівника від відповідальності за подану, оприлюднену чи використану інформацію.

4.12. *Пропорційність.* Чим вищі ризики рішення або завдання, тим суворішими мають бути вимоги до контролю людиною, документування, перевірки даних та обмежень ШІ.

5. ІНСТИТУЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

5.1. Загальну координацію впровадження цього Положення здійснює директор Коледжу або визначена ним уповноважена особа/робоча група з питань відповідального використання ШІ.

5.2. До повноважень уповноваженої особи/робочої групи можуть належати: моніторинг практик ШІ; підготовка методичних рекомендацій; формування переліку рекомендованих/допустимих інструментів; оцінювання ризиків; консультації щодо складних випадків; організація навчання; щорічний перегляд цього Положення.

5.3. Заступники директора, завідувачі відділень, голови циклових комісій, гаранті освітніх програм ОС «Бакалавр», керівники структурних підрозділів забезпечують реалізацію цього Положення в межах своїх повноважень.

5.4. Педагогічні та науково-педагогічні працівники визначають допустимий рівень AI-0–AI-4 для кожного оцінюваного завдання або його окремої частини, повідомляють його здобувачам до початку виконання та забезпечують відповідність умов оцінювання заявленим результатам навчання.

5.5. Здобувачі освіти зобов'язані перед початком виконання завдання з'ясувати встановлений рівень використання ШІ, дотримуватися обмежень, документувати суттєве використання ШІ та нести особисту відповідальність за поданий результат.

6. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ДОЗВОЛЕНОГО ТА ЗАБОРОНЕНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

6.1. За умови дотримання встановленого рівня AI-0–AI-4 та інших вимог цього Положення ІІІ може використовуватися для:

- пояснення навчального матеріалу, створення прикладів, тренувальних запитань та індивідуальних траєкторій повторення;
- генерації ідей, мозкового штурму, формування плану, структури або переліку питань для подальшої самостійної роботи;
- пошуку ключових слів, формування пошукової стратегії, первинного орієнтування в темі з обов'язковою перевіркою першоджерел;
- мовного редагування, покращення читабельності, перекладу, якщо мовні навички не є предметом оцінювання;
- аналізу даних, написання та налагодження програмного коду, створення формул, макетів, креслень, візуалізацій і презентацій, якщо це дозволено умовами завдання;
- моделювання професійних ситуацій, сценаріїв, діалогів, технологічних процесів і варіантів рішень з подальшим критичним аналізом;
- створення доступних форматів матеріалів для осіб з особливими освітніми потребами, якщо це не спотворює цілі оцінювання;
- підготовки чернеток службових документів, узагальнень, шаблонів і комунікацій працівниками за обов'язкової перевірки людиною.

6.2. Незалежно від рівня AI-0–AI-4 забороняється:

- видавати згенерований або істотно перероблений ІІІ результат за повністю власний, якщо його використання підлягає декларуванню;
- використовувати ІІІ всупереч прямій забороні в умовах завдання, під час захищеного оцінювання, іспиту, контрольної роботи або атестаційного заходу;
- вигадувати, підміняти або свідомо залишати неперевіреними джерела, цитати, експериментальні дані, вимірювання, результати розрахунків, протоколи, статистику чи нормативні посилання;

- передавати до зовнішніх AI-сервісів персональні дані здобувачів/працівників, медичну інформацію, паролі, екзаменаційні матеріали до їх оприлюднення, службову інформацію, комерційну таємницю баз практики або інші дані з обмеженим доступом без законних підстав та дозволу;
- створювати або поширювати за допомогою ШІ фальшиві документи, підроблені підписи, голоси, зображення, відео, deepfake-контент чи матеріали, що вводять в оману щодо особи або події, якщо це не є чітко позначеним навчальним прикладом у безпечному середовищі;
- використовувати ШІ для кіберзловживань, обходу автентифікації, несанкціонованого доступу, генерації шкідливого коду або порушення інформаційної безпеки;
- покладати на ШІ остаточне рішення щодо оцінки здобувача, його допуску/недопуску, дисциплінарного стягнення, відрахування, зарахування, рейтингу, стипендії чи іншого рішення, що істотно впливає на права особи, без змістовного людського контролю;
- примушувати здобувача реєструватися у сервісі, який не відповідає його віку або вимагає надмірного надання персональних даних, якщо не запропоновано безпечної альтернативи.

6.3. Використання ШІ для отримання відповіді не звільняє користувача від обов'язку звернутися до першоджерела. AI-чат або згенерований список джерел не вважається достатнім підтвердженням факту існування чи змісту наукової публікації, нормативного акта, стандарту або статистичних даних.

6.4. Якщо AI-система повідомляє про невизначеність або користувач не може перевірити критично важливий результат, такий результат не повинен використовуватися як єдина підстава для навчального, технічного, фінансового, кадрового чи управлінського рішення.

7. РІВНІ ДОПУСТИМОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ОСВІТНІХ ЗАВДАННЯХ (AI-0–AI-4)

7.1. Для забезпечення єдиних і зрозумілих правил у Коледжі запроваджується п'ятирівнева модель допустимого використання ШІ. Рівень встановлюється для кожного оцінюваного завдання або окремої його частини та зазначається в інструкції до завдання, силабусі/робочій програмі, електронному курсі або іншому доступному здобувачеві місці.

Рівень	Назва	Що дозволено	Типові умови
AI-0	ШІ заборонено	Здобувач виконує завдання без використання генеративного ШІ та інших AI-функцій, здатних сформувати зміст відповіді. Дозволяються лише інструменти, прямо визначені викладачем. Типово застосовується для захищеного оцінювання, іспитів, усних відповідей, практичної демонстрації навичок, окремих частин атестації.	Без ШІ; контрольоване середовище
AI-1	Технічна допомога	Дозволені орфографічна/пунктуаційна перевірка, форматування, технічне перетворення файлів, базові функції доступності та інші операції, що не створюють зміст, логіку чи рішення замість здобувача. Якщо інструмент суттєво переписує текст або генерує нові фрагменти, це вже AI-2 або вище.	Редагування/форматування без змістовної генерації
AI-2	Підготовка і планування	Дозволено використовувати ШІ для пояснень, ідей, запитань, плану, структури, пошукових ключів, тренування, порівняння підходів. Кінцевий текст/розв'язок/код/модель здобувач створює самостійно; пряме включення згенерованих фрагментів у кінцеву роботу не допускається, крім чітко позначених прикладів.	Підготовка; фінальний результат створює здобувач
AI-3	Кероване створення з обов'язковим декларуванням	Дозволяється генерувати або істотно переробляти частини тексту, коду, таблиць, зображень, даних чи інших матеріалів у межах, визначених викладачем. Здобувач зобов'язаний критично перевірити результат, інтегрувати його у власну роботу, указати інструмент і спосіб використання та зберігати докази процесу за вимогою.	Генерація частин + декларація + перевірка
AI-4	AI-інтегроване завдання	Використання ШІ є суттєвою або обов'язковою частиною завдання. Оцінюється не лише продукт, а й якість постановки задачі, вибір інструменту, промпти/ітерації, перевірка фактів, критика обмежень, етичність, порівняння результатів та особистий внесок здобувача.	ШІ є предметом/інструментом оцінювання

7.2. Якщо рівень для оцінюваного завдання не зазначено, за замовчуванням застосовується AI-0 до підсумкових/атестаційних контрольних заходів та AI-1 до письмових індивідуальних робіт. Для неоцінюваної самостійної підготовки здобувач може використовувати AI-2, якщо викладач не встановив інше.

7.3. Викладач може встановити різні рівні для різних частин одного завдання, наприклад: AI-2 для планування, AI-3 для побудови графіків і AI-0 для письмового пояснення отриманих результатів у контрольованому середовищі.

7.4. Якщо застосування ІІІ заборонено, викладач повинен коротко вказати педагогічну причину такої заборони: необхідність перевірки базових знань, ручного розрахунку, усної комунікації, практичної моторної навички, програмування без підказок, мовної компетентності тощо.

7.5. Зміна рівня для вже оголошеного завдання не повинна погіршувати становище здобувачів. Істотні зміни правил повідомляються завчасно та не застосовуються ретроспективно до роботи, виконаної за раніше оголошеними умовами.

8. ВИКОРИСТАННЯ ШІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

8.1. Здобувач має право використовувати ШІ для навчання та професійного розвитку в межах цього Положення, правил конкретного освітнього компонента, умов завдання та законодавства.

8.2. Перед використанням ШІ в оцінюваному завданні здобувач зобов'язаний перевірити встановлений рівень AI-0–AI-4. Якщо інструкція незрозуміла, здобувач має звернутися до викладача до подання роботи.

8.3. На рівнях AI-3 та AI-4 здобувач обов'язково подає декларацію про використання ШІ або включає відповідний розділ до роботи. На рівні AI-2 декларація подається, якщо ШІ суттєво вплинув на концепцію, структуру або розв'язання і це передбачено викладачем.

8.4. Здобувач повинен бути готовим пояснити зміст своєї роботи, методику, джерела, логіку рішень, виконані розрахунки, код і внесок ШІ. Неможливість пояснити поданий результат може бути підставою для додаткового усного/практичного підтвердження авторства і результатів навчання, але не є автоматичним доказом порушення.

8.5. Здобувач зберігає промпти, журнали взаємодії, проміжні версії, файли або інші підтвердження використання ШІ протягом строку, визначеного викладачем, а для курсових і кваліфікаційних робіт – щонайменше до завершення їх оцінювання/захисту та розгляду можливих апеляцій.

8.6. Факт використання ШІ не зменшує обов'язку посилатися на первинні наукові, нормативні, статистичні та інші джерела. ШІ не замінює бібліографічне посилання на джерело, з якого походять факти, ідеї, методики або дані.

8.7. Здобувач не повинен вводити в зовнішні AI-сервіси персональні дані одногрупників, працівників, респондентів, клієнтів/працівників баз практики, а також неоприлюднені матеріали інших осіб без законної підстави та дозволу.

8.8. Для здобувачів, які не досягли віку, встановленого правилами конкретного AI-сервісу, використання такого сервісу не може бути

обов'язковим. Викладач забезпечує альтернативний інструмент або спосіб виконання завдання.

8.9. Здобувач несе відповідальність за достовірність поданих тверджень, відповідність коду/розрахунків завданню, правомірність використання даних і матеріалів, а також за наслідки виконаних ним практичних дій на підставі рекомендацій ІІІ.

9. ВИКОРИСТАННЯ ШІ ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

9.1. Працівники Коледжу можуть використовувати ШІ для підготовки навчальних матеріалів, варіантів завдань, прикладів, тестових запитань, планів занять, візуалізацій, презентацій, перекладу, мовного редагування, узагальнення відкритої інформації та інших допоміжних завдань за умови обов'язкової змістовної перевірки людиною.

9.2. Викладач несе відповідальність за якість, наукову/технічну коректність, відповідність програмі, доступність і правомірність матеріалів, які він надає здобувачам, незалежно від використання ШІ під час їх створення.

9.3. Для кожного оцінюваного завдання викладач зобов'язаний визначити та повідомити рівень AI-0–AI-4, конкретно описати дозволені і заборонені дії та спосіб декларування. Формулювання «ШІ дозволено» без уточнення меж не вважається достатньою інструкцією для складних оцінювань.

9.4. Якщо викладач істотно використовує ШІ для персоналізованого зворотного зв'язку, коментарів або попереднього аналізу роботи здобувача, він повинен перевірити результат та не передавати роботу до зовнішнього сервісу, якщо це порушує правила конфіденційності, ліцензійні умови або вимоги щодо персональних даних.

9.5. Оцінка роботи не може визначатися винятково автоматичним AI-скорингом. Рішення про бал, зарахування, допуск, виявлення порушення чи інші значущі наслідки приймає уповноважена людина на підставі критеріїв оцінювання та перевірених доказів.

9.6. Викладачі мають проєктувати оцінювання так, щоб воно давало достатні докази досягнення результатів навчання в умовах широкої доступності ШІ. Рекомендується поєднувати завдання, де ШІ дозволено, із захищеним оцінюванням без ШІ: усною співбесідою, практичною демонстрацією, роботою з локальними даними, поетапним виконанням, захистом проєкту тощо.

9.7. Працівник не має права завантажувати в загальнодоступні AI-сервіси екзаменаційні білети до завершення їх використання, непублічні відповіді

здобувачів, документи з персональними даними, службову інформацію, паролі, ключі доступу, конфіденційні договори чи інші матеріали з обмеженим доступом.

9.8. Викладач повинен уникати ситуацій, коли платний AI-сервіс створює перевагу окремим здобувачам у виконанні обов'язкового завдання. Якщо специфічний інструмент необхідний для досягнення результату навчання, доступ має бути організовано на справедливих умовах або має бути запропонована рівноцінна альтернатива.

10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, КУРСОВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ, АТЕСТАЦІЯ

10.1. Система оцінювання повинна підтверджувати, що здобувач особисто досяг програмних результатів навчання. Наявність ІІІ не скасовує вимоги до самостійності, але потребує чіткішого визначення допустимої допомоги та доказів процесу виконання.

10.2. Для кожного освітнього компонента рекомендується передбачати збалансовану сукупність оцінювань: а) захищені завдання AI-0/AI-1 для підтвердження базових знань і навичок; б) відкриті або керовані завдання AI-2–AI-4, що формують сучасну професійну компетентність з використання ІІІ.

10.3. Під час поточного та підсумкового контролю викладач може застосовувати коротку усну верифікацію, демонстрацію виконання, пояснення коду/розрахунків, повторне розв’язання аналогічного фрагмента або інший педагогічно обґрунтований спосіб підтвердження індивідуального внеску.

10.4. Курсова робота/проєкт може передбачати AI-2, AI-3 або AI-4 залежно від мети. Рівень і правила встановлюються завданням на курсову роботу/проєкт. Якщо ІІІ використовувався суттєво, до роботи додається декларація та, за вимогою керівника, стислий журнал ключових промптів/ітерацій.

10.5. У кваліфікаційних роботах здобувачів ОПС «Фаховий молодший бакалавр» та ОС «Бакалавр» використання ІІІ допускається лише в межах, визначених методичними рекомендаціями відповідної спеціальності та завданням на кваліфікаційну роботу. Факт використання об’єктів, згенерованих ІІІ, підлягає повідомленню в роботі або супровідних матеріалах відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність».

10.6. Забороняється генерувати за допомогою ІІІ фіктивні експериментальні результати, вимірювання, опитування, протоколи випробувань, статистичні вибірки, виробничі дані чи інші емпіричні результати та представляти їх як реально отримані.

10.7. Якщо ШІ використовується для моделювання, синтетичних даних або симуляції, це повинно бути прямо зазначено в методиці. Необхідно описати мету моделювання, вхідні припущення, інструмент, параметри, спосіб верифікації та обмеження.

10.8. Під час захисту курсової або кваліфікаційної роботи здобувач повинен бути готовим пояснити власний внесок, джерела, методи, рішення та використання ШІ. Комісія може поставити питання щодо промптів, перевірки результатів, альтернативних рішень та достовірності даних.

10.9. Використання ШІ у презентації до захисту, дизайні слайдів, візуалізаціях або мовному редагуванні не звільняє здобувача від обов'язку володіти змістом роботи та коректно позначати синтетичні матеріали, якщо вони можуть бути сприйняті як реальні фото, аудіо чи відео.

10.10. Атестаційні та екзаменаційні комісії мають керуватися затвердженими правилами оцінювання та цим Положенням. Виявлення можливого несанкціонованого використання ШІ розглядається за процедурою академічної доброчесності, а не шляхом автоматичного анулювання роботи за результатом AI-детектора.

11. НАУКОВА, ДОСЛІДНИЦЬКА, ПРОЄКТНА ТА МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

11.1. У науковій, дослідницькій, проєктній та методичній діяльності ШІ може застосовуватися для пошуку ідей, огляду тематики, мовного редагування, програмування, аналізу даних, візуалізації, моделювання, перекладу та інших задач, якщо це не суперечить правилам видавця, грантодавця, конкурсу, партнерської установи або законодавству.

11.2. ШІ не може бути зазначений автором або співавтором академічного твору. Відповідальність за оригінальність, достовірність, коректність посилань, дотримання етики та прав третіх осіб несуть люди – автори роботи.

11.3. Суттєве використання ШІ в академічному творі має бути повідомлено з описом інструменту, мети і способу використання в обсязі, достатньому для розуміння внеску ШІ та людини, відповідно до вимог законодавства, видавця/конференції та цього Положення.

11.4. Забороняється подавати згенерований ШІ текст, дані, зображення, моделі або інші результати як результати власної академічної діяльності без належного повідомлення, а також використовувати ШІ для фабрикації або фальсифікації наукових даних.

11.5. У дослідженнях, що містять персональні або чутливі дані, перед використанням зовнішнього AI-сервісу проводиться оцінка ризиків. За потреби використовуються знеособлення, локальні/корпоративні рішення, обмеження доступу або інші захисні заходи.

11.6. Використання AI-інструменту для опрацювання неопублікованих рукописів, рецензій, заявок, матеріалів інших авторів допускається лише за наявності відповідного права/дозволу та з урахуванням конфіденційності.

12. АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА УПРАВЛІНСЬКЕ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

12.1. Працівники можуть використовувати ІІІ для чернеток листів, протоколів, планів, аналітичних довідок, узагальнення відкритої інформації, підготовки шаблонів, перекладу та інших рутинних процесів, якщо це не суперечить законодавству, правилам документообігу і конфіденційності.

12.2. Офіційний документ, сформований із використанням ІІІ, набуває статусу документа Коледжу лише після перевірки, редагування, погодження та підписання уповноваженою особою у встановленому порядку.

12.3. ІІІ не може автономно ухвалювати остаточні рішення щодо вступу, переведення, відрахування, стипендіального забезпечення, оцінювання, кадрових рішень, дисциплінарних заходів чи інших питань, що породжують юридично або фактично значущі наслідки для особи.

12.4. Якщо ІІІ використовується для аналітичної підтримки таких рішень, працівник зобов'язаний перевірити дані, виявити можливі упередження, розуміти ключові фактори рекомендації та забезпечити можливість людського перегляду/оскарження.

12.5. Автоматизовані чат-боти або довідкові системи Коледжу повинні чітко повідомляти користувачу, що взаємодія відбувається із системою ІІІ, якщо існує ризик сприйняття її як людини. Важливі офіційні відповіді мають містити канал звернення до працівника.

12.6. До публікації згенерованого ІІІ контенту на офіційних ресурсах Коледжу відповідальний працівник перевіряє фактичну точність, авторські права, коректність зображень, відсутність дискримінаційних/маніпулятивних тверджень та відповідність репутаційним стандартам Коледжу.

13. ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ, КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

13.1. Користувачі ШІ зобов'язані дотримуватися принципу мінімізації даних: передавати AI-сервісу лише ту інформацію, яка необхідна для конкретної законної мети, і за можливості використовувати знеособлені або синтетичні дані.

13.2. Без спеціального дозволу забороняється вводити в публічні AI-сервіси: паспортні/контактні дані; дані про здоров'я; оцінки, особові справи та дисциплінарну інформацію; закриті списки здобувачів; конфіденційні документи; паролі/токени; закриті матеріали вступної кампанії; результати неопублікованих досліджень; матеріали підприємств – баз практики, захищені договором.

13.3. Перед використанням AI-сервісу для службових потреб працівник повинен оцінити, чи зберігає сервіс введені дані, чи використовує їх для навчання моделей, де вони обробляються, які налаштування приватності доступні та чи існує схвалена Коледжем альтернатива.

13.4. Користувач зобов'язаний дотримуватися авторських прав, умов ліцензій і правил використання контенту. Згенерований результат не гарантує відсутності прав третіх осіб, плагіату, запозичень або ліцензійних обмежень.

13.5. Під час використання ШІ для програмування забороняється вставляти у публічні сервіси секретні ключі, паролі, внутрішній код з обмеженнями, персональні дані або іншу захищену інформацію. Згенерований код підлягає перевірці на коректність, безпеку та ліцензійні ризики.

13.6. Синтетичні зображення, аудіо чи відео, що можуть бути сприйняті як документальне відображення реальних подій або осіб, повинні мати зрозуміле маркування про їх AI-походження, крім випадків, коли синтетичний характер є очевидним із контексту.

13.7. У разі випадкової передачі до AI-сервісу конфіденційної інформації або персональних даних користувач повинен невідкладно повідомити

керівника/відповідальну особу Коледжу та діяти відповідно до процедур інформаційної безпеки й захисту персональних даних.

14. ВИЯВЛЕННЯ МОЖЛИВИХ ПОРУШЕНЬ, АІ-ДЕТЕКТОРИ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ

14.1. Недоброчесне використання результатів, згенерованих ШІ, розглядається відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність», законодавства про відповідний рівень освіти та внутрішніх положень Коледжу.

14.2. Підставами для перевірки можуть бути неузгодженість роботи з продемонстрованими компетентностями, вигадані джерела/дані, різка зміна стилю, технічні ознаки невідповідності, зізнання автора, журнали роботи, інші перевірювані обставини. Жодна окрема ознака не повинна автоматично визначати факт порушення.

14.3. АІ-детектори можуть застосовуватися лише як допоміжний індикатор ризику. Відсоток або «ймовірність АІ» не є самостійним і достатнім доказом академічного порушення та не може бути єдиною підставою для зниження оцінки або санкції.

14.4. У разі обґрунтованої підозри здобувачеві має бути надано можливість пояснити процес виконання роботи, надати чернетки, промпти, журнали взаємодії, джерела, проміжні файли та продемонструвати розуміння матеріалу.

14.5. Перевірка повинна бути справедливою, неупередженою і пропорційною. Особа має бути поінформована про суть підозри та мати можливість надати пояснення. Рішення приймається уповноваженим органом/особою відповідно до внутрішніх процедур академічної доброчесності.

14.6. Заходи реагування та академічна відповідальність застосовуються в межах, визначених законодавством і локальними актами Коледжу, з урахуванням характеру порушення, його істотності, повторюваності, наслідків і рівня освіти.

14.7. Особа має право на апеляцію/оскарження рішення відповідно до законодавства та внутрішніх процедур Коледжу.

14.8. Неналежне використання ШІ працівниками, зокрема порушення конфіденційності, автоматизоване прийняття неперевіраних рішень,

фальсифікація документів або недеклароване використання в академічній діяльності, розглядається відповідно до законодавства, трудових обов'язків, кодексу етики та внутрішніх положень Коледжу.

15. РІВНІСТЬ ДОСТУПУ, ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ТА ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ

15.1. Коледж підтримує розвиток AI-грамотності здобувачів і працівників як складової цифрової компетентності та сучасної професійної підготовки.

15.2. Рекомендується включати до програм підвищення кваліфікації працівників теми: принципи роботи генеративного ШІ; промптинг; фактчекінг; академічна доброчесність; захист даних; авторське право; упередження моделей; педагогічний дизайн оцінювання; використання ШІ у професійній галузі.

15.3. Освітні програми ОПС «Фаховий молодший бакалавр» та ОС «Бакалавр» можуть формувати загальні й професійні результати, пов'язані з критичним використанням ШІ, там де це відповідає стандартам освіти, професійним вимогам та профілю програми.

15.4. Використання ШІ як допоміжної технології доступності для здобувачів з особливими освітніми потребами допускається за узгодженням з викладачем і не повинно необґрунтовано позбавляти особу можливості продемонструвати результат навчання.

15.5. Вимога використовувати конкретний платний AI-сервіс має бути обґрунтованою та супроводжуватися рівним доступом або альтернативою. Оцінка не може залежати від фінансової спроможності здобувача придбати розширений тариф AI-сервісу.

15.6. Коледж заохочує критичне порівняння результатів різних AI-систем, вивчення їх обмежень і помилок, а не беззастережне прийняття першої згенерованої відповіді.

16. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

16.1. Це Положення набирає чинності з дати, визначеної наказом директора Коледжу.

16.2. Положення підлягає перегляду не рідше одного разу на рік, а також у разі істотних змін законодавства, рекомендацій органів забезпечення якості, функціональності AI-систем або практики їх використання в освіті.

16.3. Структурні підрозділи, циклові комісії, гаранті освітніх програм та викладачі можуть розробляти деталізовані інструкції для окремих спеціальностей і дисциплін, якщо вони не суперечать цьому Положенню.

16.4. Правила щодо ШІ мають бути доступними здобувачам у зрозумілій формі. У силабусах, електронних курсах та завданнях рекомендується використовувати позначення AI-0–AI-4, визначені цим Положенням.

16.5. У випадках, не врегульованих цим Положенням, рішення приймається з урахуванням законодавства України, принципів академічної доброчесності, захисту прав людини, педагогічної доцільності, конфіденційності та пропорційності ризику.

16.6. Введення цього Положення доцільно супроводити інформаційною кампанією, коротким навчанням для працівників і здобувачів та оновленням методичних рекомендацій до оцінюваних, курсових і кваліфікаційних робіт.

ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖИТОМИРСЬКОМУ АГРОТЕХНІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

Матриця рівнів допустимого використання ШІ (AI-0–AI-4)

Рівень	Генерація змісту	Планування	Редагування	Декларація	Приклади завдань
AI-0	Ні	Ні*	Лише якщо прямо дозволено	Ні	іспит; усна відповідь; контрольна; практична демонстрація; частина атестації
AI-1	Ні	Ні	Так, технічне	Зазвичай ні	оформлення звіту; перевірка орфографії; доступність; конвертація
AI-2	Ні в кінцевому продукті	Так	Так	За вимогою	план есе; підготовка запитань; пошукові ключі; пояснення теми; тренування
AI-3	Так, у визначених межах	Так	Так	Обов'язкова	частина коду; візуалізація; чернетка фрагмента; генерація таблиці; аналіз даних
AI-4	Так	Так	Так	Обов'язкова + процес	AI-проект; порівняння моделей; prompt engineering; критика AI-виводу; спільне людина–ШІ рішення

* Якщо викладач дозволив конкретний допоміжний інструмент, це має бути прямо зазначено в інструкції до завдання.

Рекомендовані позначення в електронному курсі/завданні

AI-0: «ШІ не дозволено. Завдання перевіряє індивідуальні знання/уміння без допомоги AI-інструментів.»

AI-1: «Дозволено лише технічне редагування та форматування. ШІ не повинен створювати зміст, аргументацію, розрахунки або код.»

AI-2: «ШІ можна використовувати для підготовки, ідей і планування. Кінцевий результат має бути створений вами без включення згенерованих фрагментів.»

AI-3: «ШІ можна використовувати в зазначених частинах завдання. Використання необхідно задекларувати; ви відповідаєте за перевірку і пояснення результату.»

AI-4: «Використання ШІ є частиною завдання. Подайте результат, декларацію/журнал процесу та критичний аналіз якості й обмежень AI-виводу.»

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧЕМ ОСВІТИ

ПІБ здобувача	_____
Освітній рівень	☐ ОПС «Фаховий молодший бакалавр» ☐ ОС «Бакалавр»
Група / спеціальність	_____
Освітній компонент	_____
Назва роботи / завдання	_____
Встановлений рівень	☐ AI-0 ☐ AI-1 ☐ AI-2 ☐ AI-3 ☐ AI-4

1. Чи використовував(ла) я ШІ під час виконання цієї роботи?

☐ Ні. Я не використовував(ла) генеративний ШІ у спосіб, що потребує декларування.

☐ Так. Нижче наведено відомості про використання ШІ.

2. Відомості про використання ШІ

AI-інструмент / версія (якщо відома)	Мета використання	Ключові промпти / кількість ітерацій	Які результати включено в роботу	Як я перевіряв(ла) та змінював(ла) результат

3. Підтвердження здобувача

– ☐ Я ознайомлений(а) з установленим для завдання рівнем AI-0–AI-4 і дотримав(ла)ся його.

– ☐ Я перевіряв(ла) факти, джерела, розрахунки, код та інші суттєві результати, отримані за допомогою ШІ.

– ☐ Усі первинні джерела інформації наведені окремо від посилання/згадки про AI-інструмент.

– ☐ Подана робота відображає мій особистий внесок, і я готовий(а) пояснити її зміст, методику та використання ШІ.

Дата: «__» _____ 20__ р. Підпис: _____

АІ-ІНСТРУКЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОГО / ОЦІНЮВАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Назва освітнього компонента: _____

Назва завдання: _____

Результати навчання, які перевіряються: _____

Рівень використання ШІ: ☐ AI-0 ☐ AI-1 ☐ AI-2 ☐ AI-3 ☐ AI-4

Дозволено:

Конкретно перелічити дозволені види допомоги, наприклад: генерувати план; отримувати пояснення; створювати код лише для блоку 2; використовувати ШІ для візуалізації; виправляти граматику тощо.

Заборонено:

Конкретно перелічити дії, які порушують мету оцінювання, наприклад: генерувати фінальний текст; розв'язувати розрахункову частину; використовувати АІ-підказки під час тесту; завантажувати закриті дані тощо.

Що потрібно задекларувати:

Назву інструменту, мету, кількість ітерацій, місце використання в роботі, спосіб перевірки, промпти/скриншоти – за потреби.

Що потрібно зберігати:

Чернетки, промпти, журнали взаємодії, файли/код, проміжні розрахунки, історію версій – якщо це передбачено завданням.

Як підтверджуватиметься особистий внесок:

Усний захист, демонстрація виконання, пояснення коду, повторний розрахунок, коротке індивідуальне питання, журнал версій або інший спосіб.

Причина обмеження III (для AI-0/AI-1):

Коротко пояснити, які людські знання/уміння мають бути перевірені без генеративної допомоги.

ПАМ'ЯТКА ВИКЛАДАЧЕВІ ЩОДО ПРОЄКТУВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ В
УМОВАХ ІІІ

1. Визначте, який результат навчання має бути доведений саме особистою роботою здобувача.
2. Оцініть, чи може сучасний генеративний ІІІ повністю виконати завдання без реального засвоєння матеріалу.
3. Установіть рівень AI-0–AI-4 для всього завдання або його окремих частин.
4. Опишіть дозволені й заборонені дії конкретно, а не загальною фразою «ІІІ дозволено/заборонено».
5. Якщо ІІІ заборонено, поясніть педагогічну причину заборони.
6. Якщо ІІІ дозволено суттєво, передбачте декларацію, журнал процесу або коротку рефлексію.
7. Поєднуйте відкриті AI-завдання із захищеним оцінюванням, щоб підтвердити індивідуальні компетентності.
8. Не використовуйте AI-детектор як єдиний доказ порушення.
9. Не завантажуйте роботи студентів у зовнішні сервіси без належної підстави та перевірки конфіденційності.
10. Перевіряйте AI-згенеровані тестові питання, відповіді, джерела та технічні розрахунки до їх використання.
11. Якщо завдання вимагає платного AI-інструменту, забезпечте рівний доступ або альтернативу.
12. Оцінюйте критичне мислення, перевірку джерел, обґрунтування вибору та здатність пояснити результат, а не лише якість оформлення.

Приклади редизайну завдань

Проблемний формат	Сучасніший варіант
Реферат, який легко генерується ШІ	Додати локальний кейс/дані, вимогу порівняти 3 першоджерела, усний захист і коротку рефлексію про використання ШІ.
Розрахункова робота	Попросити подати вихідні дані, проміжні обчислення, пояснення формул, перевірку альтернативним способом та коротку індивідуальну верифікацію.
Програмування	Вимагати Git/історію версій, пояснення архітектури, тестування, аналіз помилок AI-коду та внесення змін у присутності викладача.
Презентація	Оцінювати не дизайн, а аргументацію, достовірність джерел, відповіді на запитання та здатність пояснити візуалізації.
Проект з агроінженерії/технічної дисципліни	Дозволити AI-3 для варіантів рішень, але вимагати інженерного обґрунтування, перевірки розрахунків, відповідності нормам/стандартам та оцінки ризиків.

ПАМ'ЯТКА ЗДОБУВАЧЕВІ ОСВІТИ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ

1. Спочатку прочитайте умови завдання. Знайдіть позначення AI-0–AI-4. Те, що було дозволено в одній дисципліні, може бути заборонено в іншій.
2. Не довіряйте відповіді ШІ автоматично. Перевіряйте факти, формули, нормативні посилання, цитати та джерела. AI-система може впевнено вигадувати інформацію.
3. Працюйте з першоджерелами. Якщо ШІ підказав статтю, стандарт чи закон – відкрийте офіційне/первинне джерело і перевірте його самостійно.
4. Зберігайте власний внесок. ШІ має допомагати вам навчатися, а не виконувати навчання замість вас. Ви повинні вміти пояснити кожен суттєвий фрагмент роботи.
5. Декларуйте суттєве використання. На AI-3 та AI-4 обов'язково вкажіть, який інструмент використовували, для чого, що взяли з результату і як його перевірили.
6. Не передавайте чужі та конфіденційні дані. Не вставляйте в публічний AI-сервіс оцінки, телефони, документи, матеріали підприємства, паролі, чужі неопубліковані роботи.
7. Не вигадуйте дані. Синтетичні/модельні дані можна використовувати лише тоді, коли це дозволено і чітко позначено. Не видавайте їх за реальні експерименти.
8. Не використовуйте AI-«перефразувач» для приховування запозичення. Якщо ідея або дані походять з джерела, посилання на джерело потрібне незалежно від перефразування.
9. Зберігайте процес. Чернетки, промпти, історія версій і проміжні файли можуть допомогти підтвердити ваш особистий внесок.
10. Пам'ятайте про відповідальність. У роботі вашим є не лише те, що ви написали вручну, а й усе, що ви вирішили включити. За помилки AI-виводу відповідає автор поданої роботи.